

DİJİTAL ROZETLERE YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Serkan Yıldırım
Atatürk Üniversitesi
Açıköğretim Fakültesi
serkanyildirim@atauni.edu.tr

Arş. Gör. Gürkan Yıldırım
Atatürk Üniversitesi
Açıköğretim Fakültesi
gyildirimbote@gmail.com

Arş. Gör. Embiya Çelik
Atatürk Üniversitesi
Açıköğretim Fakültesi
embiya@gmail.com

Abdulkadir Kara
Atatürk Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
kadirkara2013@gmail.com

Özet

Dijital rozetler öğrenenlerin çeşitli yeterliliklerini yansıtan araçlar olarak kullanılmaktadır. Bu rozetler ile bir kişinin herhangi bir konu hakkındaki yeterlilik düzeyi belirlenmekte ve yetkinlikleri ortaya konulmaktadır. Dijital rozetlerin yakın gelecekte diplomalar ve sertifikalar gibi yeterlilikleri ortaya koyan belgeler arasındaki yerlerini alabilecekleri düşünülmektedir. Bu çalışmada lisans öğrencilerinin dijital rozetlere yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. 12 hafta süren çalışma Atatürk Üniversitesi BÖTE Bölümündeki 15 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme formu ile veriler toplanmıştır. Veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Analizler sonucunda çalışmaya katılan öğrencilerin dijital rozetlere yönelik olumlu görüşlere sahip olduğu görülmüştür. Bu uygulamanın derse karşı olan motivasyonlarını ve ilgilerini artırdığını ve öğrenmelerini değerlendirmek için etkili bir yaklaşım olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca dijital rozet kazanamayan öğrenciler, bu durumdan etkilendiklerini ve rozet kazanmak için derse karşı olan ilgilerini artırarak daha fazla çaba sarf ettiklerini belirtmişlerdir. Bu sayede sınıf içinde rekabet ortamı oluşturulmaktadır. Ayrıca dijital rozetlerin başarı ve sertifika belgeleri yerine kullanılabilmesi de çalışma sonucunda ortaya çıkan sonuçlardır. Sonuç olarak dijital rozetler öğrencilerin yetkinliklerini belirlemede kullanılacak esnek yapılı ve güçlü bir araç olarak görülebilir.

Anahtar Sözcükler: Dijital rozetler, öğrenci görüşleri, rozet.

DETERMINATION OF STUDENT OPINIONS ABOUT DIGITAL BADGES

Abstract

Digital badges are used as tools that reflect learner's various competences. These badges determine the competency level of a person about any subjects and their competences. Digital badges are thought to take a place among documents that show competences such as diplomas and certificates in the near future. The purpose of the study is to determine opinions of under-graduate students about digital badges. This 12-week study was carried out with 15 students in Computer and Instructional Technologies Department in Atatürk University. Data was collected through semi-structured interviews. Data was analyzed by content analysis. It was observed that participants had positive opinions about digital badges. They all expressed that this application increased their motivation on the course and it was an effective approach to evaluate their learning. They also stated that students without digital badges were affected by this situation and studied

more to win a badge. Competition is created in the class through this application. Besides, according to the study results, it is possible say that digital badges can replace certificates. As a result, it is possible to consider digital badges as a flexible and strong tool to determine the students' competences.

Key Words : Digital badges, students' opinions, badge.

GİRİŞ

Öğrenme yaşantıları, her geçen gün değişen yapısı ile karşımıza çıkmaktadır. Teknolojik gelişmeler farklı öğrenme ortamlarının ortaya çıkmasını ve bu ortamlarda çeşitli düzeylerde farklı öğretim uygulamalarının yapılmasını olanaklı kılmıştır. Bilgisayar ve internet teknolojisindeki gelişmeler, hem yüz yüze hem de uzaktan derslerin kaliteli bir şekilde yürütülmesi için mevcut altyapıyı oluşturmakta ve öğrenme ortamlarının iyileştirilmesine imkanı tanımaktadırlar. Bu sayede öğrenenler alternatif öğrenme ortamlarına kavuşmaktadırlar. Ayrıca günümüzde, eş zamanlı veya ayrı zamanlı olarak yürütülen öğretim faaliyetlerine zaman, mekan ve platform bağımsız katılım mümkün olmaktadır.

Öğrenme süreçlerinin yürütülmesindeki önemli boyutlardan biri değerlendirmedir. Değerlendirme öğrenenlerin öğretimden elde ettikleri kazanımların neler olduğunu ortaya çıkarmak için kullanılmaktadır. Öğrenme sürecindeki ve süreç sonundaki öğrenme durumlarının değerlendirilmesine yönelik farklı değerlendirme yaklaşımları bulunmaktadır. Klasik olarak günümüz öğrenme ortamlarında değerlendirme sonucunda öğrenenler sertifika ve diploma gibi belgeler almaktadırlar. Bu belgeler öğrenenlerin yeterliliklerini ortaya koymak için kullanılmaktadır. Öğrenme ortamlarında olduğu gibi değerlendirme süreçlerinde de değişimler ve teknolojik olanakların ortaya çıkardığı alternatif yaklaşımlar oluşmuştur. Özellikle Web 2.0 ortamlarında yaşanan gelişmeler e-öğrenme ortamlarına büyük katkı sağlamıştır. Bu katkılardan biri de dijital rozet kavramının alanyazındaki yerini alması olarak görülebilir (McDaniel, 2012).

Rozetler çok eski tarihlerden beri kullanılan ve bireylerin herhangi bir durum hakkındaki başarı, tecrübe ve uzmanlık alanı gibi becerilerini gösteren simgeler olarak kullanılmıştır. Bu bakımdan rozetler; kimlik, tecrübe, uzmanlık, otorite göstergesi olarak görülebilir (Halavais, 2011). Yüzyıllardır askeri alanda kullanılan rozetler, askerlerin yeterliliklerini ve başarı durumlarını göstermek için kullanılmaktadır. Benzer şekilde birçok spor branşında çeşitli rozet uygulamalarına rastlanmaktadır. Rozetlerin, farklı ortamlarda kullanılmasının yanında öğrenme ortamlarında da benzer kullanımlar görülmektedir. Bu uygulamalardan en çok bilinenin ilköğretimde kullanılan kurdele vermedir. İlk defa okumaya başlayan öğrencilere verilen kurdeleler öğretim ortamında kullanılan rozet uygulamalarına bir örnektir. Bununla birlikte bu örnekleri çoğaltmak pek mümkün değildir.

Öğrenme ortamlarında yaşanan değişimler klasik rozet anlayışına farklı bir boyut kazandırmıştır. Her bir öğrenme sürecinin değerlendirilmesi ve değerlendirme neticesindeki elde edilen başarının belgelenmesinde dijital rozetlerin kullanılabilmesi görüşü giderek yaygınlaşmaktadır. Dijital rozetler öğrenen yeterliliklerinin belgelenmesini sağlamak için kullanılmakta ve bu yeterliliğin dijital ortamlarda rahatlıkla paylaşılmasına imkan vermektedir. Çok yeni olmalarına rağmen dijital rozetlerin gerçek dünyadaki örnekleriyle birçok açıdan aynı işlevlere sahip olduğu görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında dijital rozetler, yüzyıllar boyunca kullanılan rozetlerin sanallaştırılmış gösterimi olarak düşünülebilir (Halavais, 2011). Fakat yeni yaklaşım ile öğrenme ortamlarında çok daha yaygın kullanılma imkanı tanıdığı ifade edilebilir.

Dijital rozetler sadece öğrenme düzeyini belirtmek için değil diğer yeterlilikleri göstermek için de kullanılmaktadır. Dijital rozetler, sosyal ağlarda ve forumlardaki kullanımları ile yaygınlaşmıştır. Sosyal ağlarda yaşanan gelişim ve artış da dijital rozetlerin zamanla birçok sistem (foursquare, Google News, theHuffington Post ve StackOwerflow vb.) tarafından kullanılabilir hale gelmesini sağlamıştır (Halavais, 2011; De Paoli, De Uffici, ve D'Andrea, 2012). Bu ortamlardaki kullanımlar öğrenme düzeyini göstermekten ziyade ortamın kullanım düzeyi, paylaşım oranı vb. durumları ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Dijital rozetlerin öğretim ortamlarında kullanımı ile birlikte öğrenme ortamlarında alternatif bir yeterlilik belgeleme anlayışının ortaya çıktığı görülmektedir. Özellikle öğrenme ortamlarında kullanılan ve başarının

temsili olarak görülen diploma ve sertifika gibi çıktılarının yeterliliği tartışma konusu olmuştur. Bu bağlamda dijital rozetlerin kullanımının iş çevrelerinde ve eğitim kurumlarında var olan değerlendirme yöntemlerine alternatif olarak görülebileceği belirtilmektedir (Halavais, 2011). Diploma ve sertifika gibi değerlendirme araçları süreç hakkında geniş bir bilgi sunabilmektedir. Ancak kişinin becerileri hakkında tam bir bilgi vermemektedir. Başarıyı belirleyen geleneksel yöntemlerde, lise diploması, üniversite dereceleri, öğrencilerin bilgi ve becerileri hakkında (işçi, usta, geliştirici, vb.) yeterli ifade yer almamaktadır. Bu yüzden dijital rozetler öğrenme ortamlarında bireylerin daha etkili bir şekilde değerlendirilmelerine ve iş dünyası için kaynaklık edebilecek becerilerin de ortaya çıkarılmasına yardımcı olabilir (Watters, 2012; MacArthur, 2012). Buna ek olarak dijital rozetlerin öğrencinin bildiklerini, standart test ve harf notlarından daha anlamlı ve ayrıntılı şekilde ortaya koyacağı düşünülmektedir (Katie, 2012).

Öğrenme ortamlarında dijital rozetler farklı şekillerde sunulabilmektedir. Herhangi bir ders veya konu ile ilgili bilgi düzeyini giriş, orta, ileri veya acemi, uzman gibi kategorize edebilecek şekilde rozetler hazırlanabileceği gibi çeşitli konuları veya becerileri bilmeyi gösteren tek düzeyli rozetlerde mevcuttur. Benzer şekilde rozetlerin verilmiş şekilde farklılaşabilmektedir. Öğretim süreci içerisinde aşamalı olarak rozetler sunulabildiği gibi öğretimin sonundaki değerlendirmeye göre rozet verilebilir.

Günümüzde öğrenme ortamlarında dijital rozet kullanımı oldukça azdır. Bununla birlikte dijital rozetlerin gelecekte daha yaygın kullanılacağı ifade edilmektedir. Kurum ve kuruluşlardan elde edilecek rozetlerin seçme ve yerleştirme süreçlerinde kullanılması oldukça muhtemeldir. Ayrıca farklı ortamlarda elde edilen rozetler hayat boyu saklanabilir (Katie, 2012) ve üniversite başvurusu, işe alım süreçleri gibi yeterliliklerin belgelenmesini gerektiren seçimlerde sertifika veya diploma gibi kullanılabilir. Örneğin Millirion Üniversitesine kayıt olan öğrencilerin diploma sahibi olmak için çok çaba sarf ettiklerini ve bu durum okul bırakma veya programın süresinden daha uzun sürelerde mezun olduğunu ifade etmekte ve bu problemin dijital rozetlerin ve sertifikaların ders denkliklerinin kabulü ile giderilebileceğini önermektedir (Watters, 2012). Böyle bir süreç için rozetlerin güvenilir bir şekilde dağıtılması ve rozetlerin alındığı ortamların akredite bir yapı tarafından denetlenmesi gibi durumların olması gerektiği göz ardı edilmemelidir.

Dijital rozetlerin kullanılabilirlik, daha açıklayıcı yeterlilik sunumu gibi olumlu özelliklerinin yanında güvenilirlik ve standart değerlendirme ihtiyacı gibi dikkat edilmesi gereken durumları bulunmaktadır. Lindgren ve McDaniel (2012), dijital rozetlerin öğrencilerin sorumluluğunu artırma ve öğrenme motivasyonlarını olumlu yönde etkilemede kullanılabileceğini ifade etmektedir. Benzer şekilde (Halavais, 2011), rozetlerin kullanımında belirli bir davranışı veya yeterliliği öğretme noktasındaki öğrenme motivasyonu sağlayan gücünden faydalandığını ifade etmektedir. McDaniel(2012), etkileşimin ve üst düzey sosyal davranışların rozetlerle ödüllendirildiği çalışmasının sonuçlarına göre rozetlerin motivasyon ve performans üzerinde olumlu etkileri bulunmaktadır. Ayrıca Mahle (2011), rozetlerin öğrencilerin derse katılım oranını artırdığını ifade etmektedir.

Dijital rozetlere yönelik bilimsel bilgiler ve bu yapıların öğrenme sürecine etkilerini ortaya koyan çalışmalar yok denecek kadar azdır. Bu çalışma dijital rozet ile derecelendirilen öğrenenlerin görüşlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu nedenle dijital rozetlerin öğrenme süreçlerine etkisi ve öğrenenlerin bu derecelendirme ve belgelendirme yapısına yönelik görüşlerinin belirlenmesi oldukça önemlidir.

Bu çalışma kapsamında lisans öğrencilerinin dijital rozetlere yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularının cevapları aranmıştır.

1. Dijital rozetlere yönelik öğrenen görüşleri nasıldır?
2. Dijital rozet kazanmanın öğrenenler açısından anlamı nedir?
3. Diploma, sertifika ve başarı belgeleri yerine dijital rozetlerin kullanımı öğrenenler tarafından nasıl değerlendirilmektedir?

YÖNTEM

Lisans öğrencilerinin dijital rozetlere yönelik görüşlerinin belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışma kapsamında durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Durum çalışmaları bir olgunun kendi yaşam çerçevesinde derinlemesine inceleyen ve eğitim araştırmalarında sıklıkla kullanılan bir yöntemdir. Bunun yanı sıra durum çalışmaları

genellikle incelenecek durumun net olmadığı ve birden fazla veri kaynağının olduğu durumlarda kullanılan bir araştırma yöntemidir (Yin, 1984).

Evren/Örneklem

Çalışma grubunu Atatürk Üniversitesi KKEF Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü III. ve IV. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu 15 kişilik grup oluşturmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan bireyler gönüllü olanlar arasından rastgele olarak seçilmiştir. Yani örneklem seçim yöntemi amaca uygun olarak belirlenmiştir. Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, ve Demirel (2010) amaca yönelik örnekleme yöntemini olasılıklı ve seçkisiz olmayan bir yöntem olarak tanımlamaktadırlar. Ayrıca derinlemesine yapılan araştırmalarda ideal bir yöntem olarak görülmektedir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2010). Çalışma yöntemi gereği uzun süreli bir çalışma olduğundan gönüllülük önemli bir noktadır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak nitel veri toplama araçlarından olan görüşme yöntemi kullanılmıştır. Büyüköztürk ve diğerleri (2010) görüşmeyi, bir araştırma hakkında derinlemesine bilgi toplamanın amaç olduğu zaman kullanıldığını belirtmektedir. Görüşme tek başına kullanılabileceği gibi diğer veri toplama araçları ile birlikte kullanılabilir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2010). Çalışma kapsamında yarı yapılandırılmış görüşme formları hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formları öğrencilerin kendilerini ifade etmelerini sağlamaktadır. Bunun yanı sıra esnek bir yapıda ve derinlemesine araştırmaya fırsat verdiğinden dolayı tercih edilmiştir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2010).

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında katılımcılarla yapılan görüşmelerle elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizi görüşme ve gözlem yöntemlerinde sıklıkla tercih edilen bir analiz yöntemidir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2010). Ayrıca içerik analizi; metinlerin düzenlenmesinde, sınıflandırılmasında, karşılaştırılmasında ve metinlerden teorik sonuçlar üretilmesinde etkili olan bir araştırma tekniği olarak görülmektedir (Cohen, Manion ve Morrison, 2007).

Sınırlılıklar

Bu çalışma yüz yüze dersler kapsamında yürütülmüştür. Günümüzde e-öğrenme ortamlarında da kapsamlı değişimlerin olduğu düşünüldüğünde çalışmanın sadece yüz yüze ortamlarda yürütülmesi bir sınırlılık olarak görülebilir. Ayrıca çalışma grubunu lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Çeşitli düzeylerde öğrencilerden oluşan çalışma grupları çalışma sonuçlarının daha iyi genellenmesinde etkili olacaktır. Son olarak 15 kişi ile bir dönem yapılan bu çalışma yerine daha uzun süreli ve daha çok katılımcı üzerinde çalışılması daha net araştırma sonuçlarının oluşmasını sağlayacaktır.

BULGULAR

Dijital rozetlere yönelik öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışma kapsamında 15 katılımcı ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerde yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Bulgular araştırma sorularına göre sıralanmıştır.

1. Dijital rozetlere yönelik öğrenen görüşleri nasıldır?

Dijital rozetlere yönelik bulguların ilk bölümünü katılımcıların görüşleri oluşturmaktadır. Katılımcı görüşleri incelendiği zaman dijital rozetlerin; motivasyon, rekabet algısı, ilgi, dikkat, özgüven artışı, başarı hissi, kalıcılık, derse karşı olumlu tutum geliştirme, etkili ölçme ve değerlendirme gerçekleştirme, bireysel ve akran değerlendirme imkanı kodları ortaya çıkmaktadır. Bu olumlu ifadelerin yanında teknik problemler, sürekli aktif olma hissini verdiği yorgunluk ve rozet alamamanın sebep olduğu motivasyon, ilgi ve istek eksikliği gibi sınırlılıklarının olduğu görülmüştür.

Katılımcıların dijital rozetlere yönelik görüşlerin ilki motivasyondur. Katılımcılar sunulan dijital rozetleri alma isteklerinin, derse olan motivasyonlarını artırdığını ifade etmektedirler. Sekiz katılımcı dijital rozetlerin motivasyonlarını olumlu yönde etkilediklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca bazı katılımcılar dijital rozet alma isteğinin sınıf içi rekabeti artırdığını ve bu rekabette geride kalmamak için daha fazla gayret ettiklerini ve daha

fazla çalıştıklarını ifade etmektedirler (N=4). Rekabet oluşturma görüşünü ifade eden katılımcıların haricinde diğer bazı katılımcılar dijital rozetlerin derse yönelik ilgilerini artırdığını ifade etmektedirler (N=3). Motivasyon, rekabet algısı ve ilgi artışına yönelik örnek katılımcı görüşleri şu şekildedir.

Öğrenciler arasında rekabet ortamı oluşturuyor bu sayede derse ilgi ve dikkat artıyor.

Sınıf içinde rekabet ortamı yarattığı için güzel bir motivasyon ögesi olduğunu düşünüyorum.

Bulgular incelendiği zaman katılımcılar dijital rozetlerin olumlu etkilerine yönelik çeşitli boyutlardan bahsetmektedirler. Katılımcılar, dijital rozet verilen dersi aldıkları diğer derslere nazaran daha dikkatli takip ettiklerini ve dersi daha iyi anladıklarını belirtmektedirler. Ayrıca bazı katılımcılar özgüvenlerinin arttığını ve derse yönelik daha olumlu görüşlere sahip olduklarını ifade etmektedirler. Örnek katılımcı görüşleri şu şekildedir;

Sınıf içerisinde rekabet ortamı yaratması, uygulamaları daha dikkatli yapmamızı sağlaması açısından avantajlıdır.

... rozeti alan kişinin derse ilgisi artar ve bu durumunu korumak için çaba gösterir.

Dersi daha dikkatli takip ediyorum. Bu dersi daha fazla önemseydiğimi hissediyorum.

Dijital rozetler başarıyı değerlendirme ve öğrenenleri derecelendirmek için kullanılmaktadırlar. Katılımcılar dijital rozetlerin başarıyı değerlendirme için etkili bir araç olduğunu düşünmektedirler. Bunun yanı sıra dijital rozetlerin bireysel değerlendirmeye imkan tanıdığını ve akranlarının başarı durumunu değerlendirmek için kazandıkları rozetleri dikkate aldıklarını ifade etmektedirler. Başarı değerlendirmeye yönelik örnek katılımcı görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

Bilgisi olan iyi bilen öğrenciler diğerlerinden ayrılır .

Bence rozet, başarıyı ortaya koyuyor. Arkadaşlarıma göre başarı durumumu değerlendirirken artık rozet sahibi olma durumuna da bakıyorum.

Bulgular incelendiğinde katılımcılar, dijital rozetlere yönelik bazı sınırlılıklardan ve kullanıma yönelik çeşitli zorluklardan bahsetmektedirler. Birkaç katılımcı, içeriğin ve dijital rozetlerin sunulduğu ortamda meydana gelebilecek olası teknik problemlere vurgu yapmaktadırlar. Ayrıca rozet almak için derse sürekli devam etme ve aktif olma hissi yaşamalarının kendilerini yordüğünü belirtmektedir. Teknik problemler ve sürekli aktif olma hissini vermiş olduğu yorgunluğa yönelik örnek katılımcı görüşleri şu şekildedir;

Herhangi bir şekilde bir sıkıntı yaşayan öğrenci yani programında bir aksaklık olduğunda derse devam edemediği için rozette sıkıntı yaşar.

Rozet alamama duygusu beni baskı altına tutuyor. Bu durum daha fazla ders çalışmama neden olsa da bazen bunaliyorum.

Örneğin öğrenci rozet için yapılacak uygulamanın dersine gelemese onun için rozeti kaybetmek olur ve bu da sıkıntı oluşturur.

Katılımcılar dijital rozetlerin dağıtılması için değerlendirme sürecinin zor olduğunu ve bu durumun değerlendiriciler için problemler oluşturabileceğini ifade etmektedirler. Ayrıca rozet alamayan bazı öğrenciler uygulamaya yönelik olumsuz duygular hissettiklerini belirtmektedirler. Yine katılımcıların bazıları dijital rozet alamayan öğrencilerin özgüven eksikliği hissedebileceklerini, morallerinin bozulabileceğini tahmin etmektedirler. Bu durum ile ilgili örnek katılımcı görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

Rozeti alamayan kişilerin derse karşı ilgisi düşer. Dersi önemsemezler derse karşı ilgisiz olurlar.

Rozet alamadığımı gördüğüm an hayal kırıklığı yaşadım.

2. Dijital rozet kazanmanın öğrenenler açısından anlamı nedir?

Çalışma kapsamında katılımcılara rozet kazanmanın kendileri için ne ifade ettiği sorulmuştur. Rozet alan katılımcılar, aldıkları rozetlerin gerçek bilgi seviyelerinin ölçüldüğünü belirtmektedirler (N=7). Ayrıca bu katılımcılar dijital rozetlerin başarı seviyelerini yansıttığını ifade etmektedirler. Bir katılımcı ise aldığı dijital rozetin uygulama yapma becerisini gösterdiğini belirtmektedir. Bu durum ile ilgili örnek katılımcı görüşleri şöyledir;

... ders içi başarımın bir simgesi oluyor.

Uygulamadaki başarılarımın ne kadar olduğunu gösteriyor.

Birkaç katılımcı çalışma kapsamında aldıkları rozetlerin iş hayatında kullanılmayacak olmasının kendilerini rahatsız ettiğini ifade etmektedirler. Bununla birlikte bazı katılımcılar dijital rozetlerin kendi seviyelerine uygun bir değerlendirme kriteri olmadığını belirtmişlerdir (N=4). Ayrıca bir katılımcı ise dersten geçmenin asıl amacı olduğunu belirterek dijital rozetlerin kendisi için bir anlam ifade etmediği. Bu durum ile ilgili örnek katılımcı görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

Benim için bir anlam ifade etmiyor. Bence rozet çalışması ilköğretim öğrencisi için motive artırıcı bir özellik taşıyacaktır.

Rozetlerin çok bir anlamı yok. Benim rozetim var ama bunu nerde ne için kullanacağım. Bunu gerçek hayatta bir karşılığı yok.

3. Diploma, sertifika ve başarı belgeleri yerine dijital rozetlerin kullanımı öğrenenler tarafından nasıl değerlendirilmektedir?

Katılımcıların dijital rozetlerin diploma veya sertifika gibi derece belirten belgelerin yerine kullanımına yönelik görüşlerine başvurulmuştur. Bulgulara göre katılımcılar (N=6) dijital rozetlerin diploma veya sertifika gibi belgelerin yerine kullanılabilirliğini belirtmektedirler. Bunun yanı sıra iki katılımcı dijital rozetlerin sertifika belgelerinin yerine kullanılabilirliğini ama diploma yerine kullanılmayacağını belirtmektedir. Ayrıca dijital rozetlerin derece belirten belgelerin yerine kullanılmayacağını düşünen katılımcılarda bulunmaktadır (N=5). Bu durum ile ilgili örnek katılımcı görüşleri şöyledir;

Bence rozetler rahatlıkla diploma veya sertifika yerine kullanılabilir. Burada önemli olan gerçekten iyi eğitim vermek ve kaliteli bir değerlendirme yapmaktır.

Rozetlerle diploma yerine kullanılmaz. Çünkü diplomalarda birçok ders var fakat rozetler sadece bir ders için.

Dijital rozetlerin diploma veya sertifika yerine kullanılabilirliğini belirten katılımcılar; dijital rozetlerin dağıtıldığı eğitimlerin ve değerlendirme süreçlerinin iyi planlandığı takdirde diğer derece belgelerinin yerine kullanılabilirliğini belirtmektedirler. Dijital rozetlerin derece gösterimine yönelik örnek katılımcı görüşleri şöyledir;

Rozetlerden oluşan bir beceri listesinin diploma gibi kabul görmesi mümkün. Bunun için çok ciddi uygulamaların yapılması gerekmekte.

Adım adım ilerleme rozet uygulamasında olduğundan dolayı çok yararlı bir durum. Örneğin şu anki değerlendirme sürecinde herhangi bir rahatsızlıkta veya sınava katılamama durumunda tüm dönemin yarıyor. Bunun önüne geçmede çok sağlıklı olur.

Sonuçta her değerlendirmede öğrenci başarısına göre bir sonuç var. Bunun diplomadaki ders notu olması ile rozet düzeyinin olması fark etmez.

Bazı katılımcılar dijital rozetlerin diplomaların yerine kullanılmayacağını belirterek, bu rozetlerin sertifika programlarındaki derecelendirme yapılarıyla benzer şekilde kullanılabilirliğini söylemişlerdir. Bu durum ile ilgili örnek katılımcı görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

Rozet temelli değerlendirme uygulamasının sertifika yerine kullanılabilir çünkü bana göre ikisi de aynı anlam ifade ediyor ama diploma yerine kullanılmamalı diye düşünüyorum.

Diploma bir bitirme belgesidir ancak başarı belgeleri veya katılım belgeleri yerine kullanılabilir.

Rozetlerle sertifikalar tek bir yeterliliği gösteriyor. Bu sebeple birbirlerinin yerine kullanılabilir. Fakat diplomalar başka.

Dijital rozetlerin diploma veya sertifika yerine kullanılmayacağını belirten katılımcılar; rozetlerin resmi bir belge kadar güçlü olmadığını belirtmektedirler. Bu şekilde hazırlanan bir eğitim sonucunda bireylerin tüm becerilerinin ortaya çıkarılmayacağından diploma veya sertifika yerine kullanımının anlamlı olmadığı belirtilmektedir. Bu durum ile ilgili örnek katılımcı görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

Ben bu görüşe katılmıyorum. Çünkü bizim yaptığımız uygulamaları tek başımıza oturup yapmıyoruz arkadaşlarımızdan da yardım alıyoruz bu gerçek bilgi seviyesini belirlemede ne kadar etkin olabilir diye düşünüyorum.

Bence diploma veya sertifika ile rozetler bir değil. Diploma resmi evrak fakat rozet öyle değil.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Dijital rozetlere yönelik öğrenci görüşlerinin belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışma kapsamında katılımcıların dijital rozetleri beğendikleri ve bu şekilde hazırlanacak bir öğretimin faydalı olacağını belirttikleri görülmüştür. Bu durum dijital rozetlerin kullanıldığı eğitimlerin öğrenenler tarafından kabul edildiğini göstermektedir. Sınıf için yeterlilikler veya uzaktan eğitim ortamlarındaki başarı düzeylerine göre kazanılabilecek rozetler öğrenenleri farklı öğrenme deneyimleri ile öğrenme sürecine dahil edebilir. Benzer şekilde McDaniel, Lindgren ve Friskics (2012) yaptıkları araştırmada öğrenenlerin dijital rozetlere karşı olumlu tutum sergilediğini ve başarı düzeylerinde artış yaşandığını belirtmişlerdir.

Dijital rozetlerin öğrenme ortamlarında kullanılmasının birçok avantajı olduğu görülmektedir. Bu avantajlar içinde üzerinde en fazla durulan dijital rozetlerin öğrencilerin motivasyonunu artırdığı yönündeki durum olmuştur. Motivasyon öğrenme sürecini olumlu etkileyen ve başarıyı artıran bir etkidir (Marco ve De Paoli, 2013). Dijital rozetlerin motivasyonu artırması öğrenenlerin tatmin duygusunu desteklemesinde kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca öğrenenlerin öğrenme süreci içerisinde yeterliliklerini ispat edecek bir göstergeye sahip olmalarını olumlu motivasyona sebep olmuş olabilir. Öğrenenlerin ilgi artışlarının olması bu durumu desteklemektedir. Ayrıca öğrenenlerin daha önce hiç karşılaşmadıkları bir şekilde rozetlerle değerlendirilmesi öğrenenlerin farklı hissetmelerine neden olmuş olabilir. Bu durumla ilgili Rogers (1983) ortama eklenen bir yeniliğin öğrenenlerin motivasyonlarını artırmada etkili olduğunu belirtmektedir.

Bulgular öğrenme ortamlarında dijital rozetlerin kullanımının öğrenenler arasında rekabet ortamı oluşturduğunu ve bu durumun öğrenenlerin derse karşı olan ilgi ve dikkatlerini artırdığını göstermektedir. Sınıf içi rekabet öğrenenlerin mevcut becerilerin göstermek için rozetlerini paylaşmalarından kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir. Öğrenme ortamlarında optimum düzeyde rekabet ortamının oluşturulması öğrenme aktivitelerinin daha etkili gerçekleştirilmesine ve derse karşı olan ilgi ve dikkatin artmasına aracılık etmektedir. Ayrıca rozet alma eylemi neticesinde ortaya çıkan tatmin hissini sürekli kılmak için öğrenenlerin derse olan ilgisi ve başarılı olma isteği artmış olabilir.

Bulgular, dijital rozetlerin öğrencilerin özgüvenlerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Öğrenenlerin becerilerinin rozet gibi bir ödül ile desteklenmesi özgüven duygusunu desteklemiş olabilir. Ayrıca öğrenenlerin çeşitli yeterliliklerinin akranları tarafından fark edilmesi, beğenilmesi veya takdir edilmesi de özgüven artışına neden olduğu düşünülmektedir. Katılımcıların derse yönelik olumlu bir yaklaşım kazandıklarını ifade etmeleri bu durumu destekler niteliktedir.

Katılımcılar, dijital rozetlerin sadece kendi başarılarını değil öğrenen grubunun tamamının başarısının görülmesine imkan tanıdığını ifade etmektedirler. Bu durum dijital rozetlerin belirli bir seviyeyi göstermesi ve sınıflama imkanı sağlamanın bir sonucu olabilir. Katılımcılar, dijital rozetler için yapılan değerlendirmenin sınav ile başarı değerlendirmesine göre daha etkili olduğunu düşünmektedirler. Bu durumun uzun süreli değerlendirme, daha az baskı altında bilgi ve becerilerin gösterme imkanına sahip olma ve alternatif değerlendirme araçlarının kullanılmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Dijital rozetlerin öğrenenlerin uygulama becerilerini ölçmesi daha etkin bir değerlendirme hissi oluşturabilmektedir. Bu durumu destekler nitelikte Katie (2012) gerçekleştirdiği çalışmada dijital rozetlerle gerçekleştirilen eğitimlerin öğrenenlerin değerlendirilmesinde etkili olduğunu belirtmektedir.

Katılımcılar dijital rozetlerin dağıtımına yönelik çeşitli teknik problemlerin ortaya çıkabileceğini ifade etmektedir. Teknolojik olarak yaşanan sıkıntılar aslında e-öğrenme ortamlarının hemen hemen hepsinde yaşanabilecek kronik problemler olarak görülmektedir. Dijital rozetler elektronik ortamlar üzerinden elde edilmekte ve paylaşılmaktadır. Bu nedenle teknolojik ortamlarda meydana gelebilecek çeşitli problemlerin bu ortamlarda da ortaya çıkması muhtemeldir. Bu durum da öğrenenlerin kaygı duymalarında etkilidir. Bununla birlikte diploma ve sertifika gibi belgelerin basılı olması ve çeşitli şekillerde saklanabilmesi ve kullanılabilmesi mümkündür. Bulgular katılımcıların dijital rozetlerini başarı ve sertifika belgeleri yerine kullanılabileceğini göstermektedir. Dijital rozetlerin bu tür belgelerin eksikliklerini kapatabilecek ve öğrenci başarılarını doğru bir şekilde yansıtabilecek ortamlar olarak görülmektedir (Watters, 2012). Ancak dijital rozetler sadece elektronik

ortamlarda yer almaktadır. Bu durum katılımcıların rozetlerini saklayamama endişesine ve elektronik ortamların basılı ortamlar kadar sabit ve kalıcı olamayacağını düşünmelerine yol açmış olabilir.

Dijital rozet kazanma durumu öğrenen motivasyonunu olumlu yönde etkilemektedir. Aynı şekilde dijital rozet kazanamayanlar için bu durumun motivasyonu olumsuz yönde etkilediği bulgularda yer almaktadır. Ayrıca dijital rozet kazanamamanın sebep olduğu ilgi ve özgüven kaybı da katılımcıların ifade ettiği muhtemel problemler arasında yer almaktadır. Bu durum öğrenenlerin rozet kazanamamış olmalarının kendilerini akranları arasında başarısız olarak değerlendirmeleri ve derse yönelik ilgi ve alakalarını azaltmaları sebebiyle ortaya çıktığı düşünülmektedir. Başarısızlık hissinin özgüveni etkileyen temel faktörlerden biri olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak dijital rozetler öğrenenlerin başarı durumlarını ortaya koymak ve öğrenenlerin yeterliliklerini belirtmek için kullanılan etkili araçlar olarak belirtilebilir. Öğrenme düzeyinin değerlendirilmesi ve öğrenen yeterliliklerinin belgelenmesinde dijital rozetlerin kullanımı mümkündür. Bu noktada dijital rozetlerin verildiği uygulamaların resmi düzeyde, ciddi ve kaliteli bir müfredatın etki ve geçerli bir ölçüm ile desteklenmesi oldukça önemlidir. Bununla birlikte etkili ve kaliteli süreçler üzerinden sunulan dijital rozetlerin öğretim sürecine entegre edilmesinin olumlu yönleri şu şekilde ifade edilebilir.

Dijital rozetler;

- Öğrenen motivasyonu artırır.
- Öğrenenler arasında rekabet ortamı oluşturur.
- Derse karşı olan ilgiyi artırır.
- Dikkat ve ilginin sürekli olmasını sağlar.
- Bireysel ve akran değerlendirmesine imkan tanır.
- Öğrenenlerin özgüvenini artırır.
- Olumlu tutum oluşturmaya destekler.
- Değerlendirme sürecinin öğreneni tatmin eden bir forma dönüşmesini sağlar.
- İyi hazırlanır ve resmi destek sağlanır ise sertifika gibi derece belgelerine alternatif olabilir.

Genel olarak dijital rozetlere yönelik katılımcı görüşlerinin büyük bir bölümü olumludur. Bununla birlikte dijital rozetlerin kullanımında dikkat edilmesi gereken noktalar bulunmaktadır. Ayrıca dijital rozetlerin sunumu ve kullanımına yönelik çeşitli eksiklikler bulunmaktadır. Dijital rozetlere yönelik eksiklikler ve çeşitli sınırlılıklar şu şekilde ifade edilebilir;

- Dijital rozetlerin dağıtımında değerlendirme süreci dikkat gerektirir ve uzun sürelidir.
- Teknik sınırlılıklar öğretim faaliyetini olumsuz yönde etkileyebilir.
- Diploma ve sertifika gibi belgeler kadar uzun saklama ömürleri olmayabilir.
- Rozet alınmayan öğrenenlerin öğretime yönelik;
 - İlgi düzeyleri azalabilir.
 - Motivasyon kaybı yaşanabilir.
 - Çeşitli özgüven problemler ortaya çıkabilir.

ÖNERİLER

Dijital rozetler öğrenme sürecine ve değerlendirme anlayışına yeni bir soluk getirmiştir. Bu aracın etkili kullanımı öğreticilerin öğrenme sürecine olumlu etki yapmalarını sağlayabilir. Ayrıca çeşitli yeterliliklere sahip bireylerin bu yeterliliklerini ortaya koyan rozetler ile değerlendirilmesi mümkün olabilir. Bu çalışma sınıf içi ve sınıf dışı öğrenme faaliyetleri ve değerlendirme süreçleri neticesinde dijital rozetler ile değerlendirilen 15 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Benzer çalışmaların daha fazla sayıdaki öğrenenler ile gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Bunun yanı sıra çalışma grubunu lisans öğrencilerinin yerine farklı düzeydeki öğrenenlerle de benzer çalışmalar yapılabilir.

Not: Bu çalışma 24-26 Nisan 2014 tarihlerinde Antalya'da 21 Ülkenin katılımıyla düzenlenen 5th International Conference on New Trends in Education and Their Implications – ICONTE' de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Bani, M. & De Paoli, S. (2013). Ideas for a new Civic Reputation System for the Rising of Digital Civics: Digital Badges and Their Role in Democratic Process. Proceedings of the European Conference on e-Government;2013 January, s. 45.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2010). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6th ed.). New York, NY: Routledge.

De Paoli S., De Uffici N., & D'Andrea V. (2012) "Designing badges for a civic media platform". In *Proceedings of the BCS-HCI '12 Conference*. pp, 59-68.

Halavais, A. (2011) "A Genealogy of Badges", *Information, Communication and Society* 15(3): 354-373.

Katie, A. (2012). Digital badges. Education Week's Digital Directions, 5, 24-24, 25, 28, 25, 30, 25. Retrieved from <http://search.proquest.com/docview/1115563571?accountid=8403>

Lindgren, R., & McDaniel, R. (2012). Transforming Online Learning through Narrative and Student Agency. *Educational Technology & Society*, 15 (4), 344–355.

Mahle, M. (2011). Effects of interactivity on student achievement and motivation in distance education. *Quarterly Review Of Distance Education*, 12(3), 207-215.
<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=tfh&AN=70303055&site=ehost-live>

McDaniel, R., Lindgren, R. & Friskics, J., 2012. Using badges for shaping interactions in online learning environments. In: Professional Communication Conference (IPCC), 2012 IEEE International. Professional Communication Conference (IPCC), 2012 IEEE International. pp.1–4.

Rogers, Everett M. (1983), *Diffusion of Innovations*, 3rd ed. New York: The Free Press.

Watters, A. (2012). Show Me Your Badge. *Campus Technology*, 26(4), 8-12.

Yin, R. K. (1984). *Case Study Research: Design and Methods*. Newbury Park, CA.:Sage.

Badges for lifelong learning competition winners announced. (2012, Mar 01). PR Newswire. Retrieved from <http://search.proquest.com/docview/925638869?accountid=8403>